

6. Про національну поліцію України: Закон України від 02.07.2015 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/580-19> (дата звернення 13.11.2019)
7. Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 19.12.2017 № 1044. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0686-18> (дата звернення 13.11.2019)

Фесік Єгор Костянтинович,

курсант другого курсу факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Юніна Марина Петрівна

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільного права та процесу факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВІДШКОДУВАННЯ ЗБИТКІВ, ЗАВДАНИХ ЗЛОЧИНОМ

Щороку Міністерство Внутрішніх Справ реєструє понад 300000 жертв насильницьких злочинів, яким держава повинна сплатити матеріальну компенсацію.

Сьогодні чинне законодавство чітко поділяє на види завдані злочином збитки, які злочинець повинен буде відшкодувати.

До окремих видів таких збитків відносять: майнову шкоду (зменшення майнової сфери особи (учасника правовідносин, потерпілого) внаслідок пошкодження чи знищення її майна або внаслідок порушень її особистих немайнових прав); моральну шкоду – втрати немайнового характеру внаслідок моральних чи фізичних страждань, або інших негативних явищ, заподіяних фізичній чи юридичній особі незаконними діями або бездіяльністю інших осіб (Пункт 3 постанови Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди» від 31. 03. 1995 № 4) [3].

Хочеться додати, що найчастіше цивільні позови про відшкодування матеріальної шкоди, завданої злочином, розглядаються разом з кримінальними справами. У судовій практиці часто можна бачити картину, коли слідчі не до кінця виконують свої службові обов'язки, через що виникають прогалини у слідстві. Так, наприклад, потерпілому від розбійного нападу не компенсують витрати, пов'язані з лікуванням зламаної внаслідок нападу руку, через те, що слідчий вважає пріоритетним завданням довести кримінальну вину обвинуваченого у суді. Про стягнення ж з останнього матеріальної компенсації на користь потерпілого нерідко забуває і передає справу до суду без цивільного позову про стягнення матеріальної компенсації з обвинуваченого.

При розгляді позову в порядку цивільного судочинства, що впливає з кримінальної справи, суди не завжди враховують матеріали останньої, припускаються помилок при застосуванні норм цивільного і трудового законодавства. Мають місце помилки й при вирішенні питань, пов'язаних зі стягненням безпідставно набутого майна. Вищевказані недоліки знижують ефективність роботи з відшкодування матеріальної шкоди, заподіяної злочином. Це тягне за собою неповне відшкодування матеріальних збитків потерпілому, або не відшкодування збитків взагалі [1].

Наразі в Україні діє постанова Кабінету Міністрів України від 10 грудня 2003 р. в редакції 20 березня 2019 року № 1891 «Про затвердження методики оцінки майна» та постанова Кабінету Міністрів України від 22 січня 1996 року в редакції від 16 грудня 2011 року «Про затвердження Порядку визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей» [2]. Вказані нормативні акти містять методику визначення розмірів відшкодування матеріальних збитків, які нанесені державі; державним підприємствам; приватним

РОЛЬ ПРИВАТНОГО ПРАВА УКРАЇНИ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРАВ ЛЮДИНИ

підприємствам; комунальним підприємствам; територіальним громадам. Основним методом визначення розміру такої шкоди є проведення незалежної оцінки згідно з державними стандартами. Це означає, що потерпіла сторона не в змозі самостійно визначати розмір завданої їй шкоди, а вимушена звертатися до третьої особи (оцінника) і укласти з ним офіційний договір та оплачувати його послуги.

Також існує Європейська конвенція «Про відшкодування потерпілим від насильницьких злочинів», головними принципами якої є забезпечення рівного доступу осіб до правосуддя та справедливого суду та захист осіб, які постраждали внаслідок насильницьких злочинів на території держав, які входять до Ради Європи та є однією зі сторін Коаліції. У своїй основі Конвенція визначає, що держава повинна відшкодувати завдані навмисними насильницькими злочинами збитки жертві у тому випадку, якщо в наслідок цього злочину жертва зазнала фізичних ушкоджень або смерті. Однак, на жаль, наразі вказана конвенція Україною не ратифікована.

Отже, скоєння кримінальних злочинів частіше за все супроводжується нанесенням матеріальних збитків потерпілій стороні, що у свою чергу, як правило, тягне за собою подання цивільного позову і зобов'язує обвинувачену сторону компенсувати завдані збитки. Але ця загальнодержавна система відшкодування збитків, завданих злочинами, потребує вдосконалення та модернізації. Зокрема, на нашу думку, необхідна ратифікація Європейської конвенції «Про відшкодування

потерпілим від насильницьких злочинів», яка зробить більш чіткою та прозорою систему та методику відшкодування матеріальних збитків жертвам насильницьких злочинів в Україні, що сприятиме створенню ефективного механізму відшкодування державою матеріальних збитків потерпілим.

Це, у свою чергу, дозволить розробити більш ефективну методику визначення розмірів шкоди, що повинна бути відшкодована, та дозволить скоротити строки її відшкодування.

Бібліографічні посилання:

1. Пленум ВСУ «Про відшкодування матеріальної шкоди» 03. 12. 1997 р №12 URL: <https://zakon.osmark.com.ua/пленум-всу-про-відшкодування-матеріа/>
2. Про затвердження Порядку визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей: Постанова Кабінету Міністрів України від 22. 01. 1996р. № 116. Дата оновлення: 16. 12. 2011р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/116-96-п>
3. Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди : Пленум ВСУ 31. 03. 1995 №4. Дата оновлення: 27. 02. 2009р. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/v0004700-95>

Чепеляк Карина Валеріївна,

курсант четвертого курсу факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Давидова Наталія Валентинівна,

кандидат юридичних наук,
викладач кафедри цивільного права та процесу факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ: ОКРЕМИЙ АСПЕКТ